

u Kranjskoj i poučavao mu djecu, kmet je čuvao tajnu, a ja sam radio preko cijele noći — ne pitaj me što, pokazat ću ti, da usrećim i tebe. Ali kmet umre i moradoh otići. Prebijao sam se po svijetu, star i nemoćan, bojeći se uvijek da me ne upoznađu. Trpio sam studen i vlagu, glad i žeđu — vidiš, dobio sam kašalj što me sve to žešće davi. Ali nešto me pak držalo u životu i ja sam ipak radio. Neki su me vjernici krišom pomagali, davali mi knjige i potreštine, darivali me novcem, te me opravljali od sebe bojeći se nepravilika. I kad dovrših svoje djelo, rekoh: »Poći ću u milu Istru, vidjeti rodni mi Buzet i predati rukopis grofu Frani Barbu, kozljačkom vlastelinu«

»Još ćemo se boriti, još ćemo nešto izvršiti prije nego oči sklopimo . . . Gle hrvatski prijevod Svetog Pisma! Ja sam ga izradio, ti ćeš pomoći da se izda i poći pred gospodina . . . Dovršimo prije smrti svoje djelo, udarimo nov temelj, a drugi će na njemu sazdat kulu visoku, neoborivu veličanstvenu.

»Konzul se bijaše preobrazio. Gorile su mu oči, sjala duga srebrna brada. Uspravan i lijep od zanoša« sjećao je Sinkovića na proroke i patrijarhe starih crkvenih slika« (str. 38—41).

Ovaj roman je jedno od rijetkih Nazorovih djela koje nije nikad objavljeno u drugom izdanju.⁹²⁾

⁹²⁾ Buntovni filoproteštanski i seljački Nazor imao je tada 32 godine i bio je profesor u Istri. Ona nije još zidaao »turne bročke«, nego je tražio u istarskom seljaštvu, u toj zemlji, gdje su svi seljaci Hrvati, a svi građani Talijani, idejne osnove i povjesne potpore za savremenu nacionalnu borbu. I kad smo mi, seljačka djeca, sa knjigama pod pazuhom, išli kroz dva reda talijanskih dućana na korzu u hrvatsku gimnaziju u Pazinu i razmišljali o tome čime možemo u kulturnom pogledu da se istaknemo pred talijanskim šegrtima, što ipak govore jezikom Vergila, Horacija i Dante-a, ništa drugo nismo